

Επιστροφή στην ενότητα περί [Γλωσσολογίας](#)

Η Φοινικικό καταγωγή του Ελληνικού αλφαβήτου

Οι φανατικοί του Νεοπαγανισμού, αν κάτι δεν έχει αρχίσει εδώ στην Ελλάδα... κάτι παθαίνουν! Δεν μπορούν να διανοηθούν ότι ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ από τους άλλους λαούς. Το ρατσιστικό τους ένστικτο τους οδηγεί ακόμα και σε σκοταδιστική άρνηση της επιστήμης, για να στηρίξουν τον υπερτροφικό εγωισμό τους, κατ' εικόνα τών δαιμονικών θεών τους. Κι όμως! Το Ελληνικό αλφάβητο ΕΙΝΑΙ Φοινικικής προέλευσης, όσο κι αν λυσσάνε γι' αυτό.

Στην ιστορία της Ελληνικής υπάρχουν δύο γνωστές περιπτώσεις ορθογραφικής μεταρρύθμισης, που αποσκοπούσε στη μείωση της απόστασης μεταξύ της προφοράς και της γραφής:

α) η πρώτη ήταν η εισαγωγή των φωνηέντων στη γραφή: οι Έλληνες γύρω στο 1450-1200 π.Χ. χρησιμοποιούσαν τη Γραμμική Β', ένα ατελές συλλαβογραφικό σύστημα γραφής. Σε αυτό, δεν υπήρχαν σύμβολα που να αντιπροσωπεύουν τα φωνήεντα× απεναντίας, ένα συλλαβόγραμμα, π.χ. το *πε*, μπορούσε να αντιστοιχεί σε μια σειρά από συλλαβές, όπως *πε*, *φε*, *πη*, *βη* κ.λπ., πράγμα που προκαλούσε δυσχέρειες στην ανάγνωση (για τη Γραμμική Β', βλ. Chadwick 2001: 200-203). Ειδικά στην Ελληνική, όμως, τα φωνήεντα ήταν απαραίτητο να δηλωθούν και για έναν επιπρόσθετο λόγο: γιατί απαρτίζουν πολλά κλιτικά προσφύματα ικανά να δια φωτίσουν για τη συντακτική λειτουργία των λέξεων στην πρόταση, δεδομένου ότι η σειρά των όρων στην Ελληνική είναι ελεύθερη (Cohen 1958: 150).

Προκειμένου να δηλώσουν τους φωνηεντικούς φθόγγους της γλώσσας τους, οι Έλληνες δανείστηκαν ορισμένα σύμβολα από τη γραφή των Φοινίκων, τα οποία εκεί αντιπροσώπευαν συμφωνικούς φθόγγους, αφού βασικό χαρακτηριστικό της γραφής αυτής ήταν η απουσία των φωνηέντων (Diringer 1968: 165- 167, Naveh 1982: 62). Ας σημειωθεί ότι ένα από τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το ελληνικό αλφάβητο έχει βορειοσημιτική / φοινικική προέλευση είναι η (μη ελληνική) ονομασία - και η

ακλισία - των γραμμάτων (Χατζιδάκις 1924²: 36-37, Cohen 1958: 145, Gelb 1963²: 176, Diringer 1968: 358, Jensen 1970³: 453)× τα ονόματα *άλφα, βήτα, γάμμα* κ.λπ. δεν ετυμολογούνται από την Ελληνική, δεν σημαίνουν τίποτε και δεν κλίνονται στη γλώσσα αυτήν. Στη Φοινικική, αντίθετα, το 'aleph- *άλφα* σημαίνει «βόδι», το bêt- *βήτα* «το σπίτι», το gimel- *γάμμα* «καμήλα» (εβρ. gāmāl, αραμαϊκό gamlā), το dālet (ή dāleth)- *δέλτα* «θύρα» (ΛΝΕΓ) κ.λπ.

Επίσης, αποκαλυπτικό είναι και το γνωστό χωρίο του Ηροδότου (5, 58) για την προέλευση του ελληνικού αλφαβήτου από το φοινικικό: **«οι δε Φοίνικες ούτοι οι συν Κάδμω απικόμενοι [...] άλλα τε πολλά [...] εσήγαγον διδασκάλια ες τους Έλληνας και δη και γράμματα, ουκ εόντα πριν Έλλησι ως εμοί δοκέειν, πρώτα μεν τοίσι και άπαντες χρέωνται Φοίνικες× μετά δε χρόνου προβαίνοντος άμα τη φωνή μετέβαλλον και τον ρυθμόν των γραμμάτων»** (ας σημειωθεί ότι είναι ατυχής η προσπάθεια να αποδοθεί άλλη σημασία στη λέξη *γράμματα* του αρχαίου κειμένου, όπως «νομίσματα». Τα συμφραζόμενα συνηγορούν στη χρήση από τον Ηρόδοτο της λέξης *γράμματα* με τη σημασία «γράμματα»). Η εν λόγω μεταρρύθμιση, που αποσκοπούσε στην τελειοποίηση του ελληνικού συλλαβογραφικού συστήματος γραφής, σήμανε τη δημιουργία από τους Έλληνες της πρώτης στον κόσμο *αλφαβητικής γραφής* (alphabetic writing), αυτής δηλ. που σύμφωνα με τον Gelb (1963²: 248) εμφανίζει κατά κανόνα αντιστοιχία φωνημάτων-γραφημάτων.

Αυτή είναι η απάντηση στο δημαγωγικό ερώτημα πώς είναι δυνατόν οι Έλληνες με τον τόσο προηγμένο πολιτισμό τους να μην έγραφαν και να δανείστηκαν από άλλον λαό σύστημα γραφής... Ο Robins (1989: 28) μάλιστα, θέλοντας να εξάρει τη σημασία της μεταρρύθμισης αυτής, τη χαρακτηρίζει «το πρώτο γλωσσολογικό επίτευγμα στην Ελλάδα» κατά την αρχαιότητα (για την καταγωγή του αλφαβήτου, βλ. και: Jeffery 1961: 1- 21, Higounet 1964: 58- 61, Μπαμπινιώτη 1985 α: 80-86, 1986, 1993, Βουτυρά 2001: 210-217).

Διαφορετικό θέμα είναι η προέλευση του ίδιου του φοινικικού αλφαβήτου, εφόσον σύμφωνα με τους περισσότερους μελετητές δεν είναι οι Φοίνικες επινοητές του συστήματος γραφής που χρησιμοποιούσαν στην αρχαιότητα - αυτό γράφει και ο Διόδωρος Σικελιώτης (5, 74, 3-4) σε χωρίο που συνεχώς επικαλούνται οι εθνικιστές, αλλά απλώς επιβεβαιώνει την κρατούσα επιστημονική άποψη. Για την προέλευση του

φοινικικού αλφαβήτου έχουν διατυπωθεί πολλές υποθέσεις, όπως η σύνδεσή του με την αιγυπτιακή ή τη βαβυλωνιακή γραφή, με προϊστορικά γεωμετρικά σημεία, με τις κρητικές γραφές κ.ά. - έχει αναφερθεί από τους εθνικιστές ότι ο Α. Evans *απέδειξε* και υποστήριξε *κατηγορηματικά* την προέλευση του φοινικικού αλφαβήτου από τις μινωικές γραφές, πράγμα ανακριβές, εφόσον μάλιστα οι κρητικές αυτές γραφές, Ιερογλυφική και Γραμμική Α', δεν έχουν καν αποκρυπτογραφηθεί. Ειδικά για τη Γραμμική Α' (1700-1450 π.Χ.), ο Μαγουλάς (βλ. Οικονόμο 1993: ix-x) σημειώνει χαρακτηριστικά ότι «δεν έχει αναγνωσθεί, παρ' όσα λέγονται κατά καιρούς από μερικούς ευφάνταστους» (για τις προϋποθέσεις μιας επιτυχημένης αποκρυπτογράφησης της Γραμμικής Α', βλ. Duhoux 2001: 182).

Απόσπασμα από τη γλωσσολογική ιστοσελίδα που θα βρείτε στη διεύθυνση: <http://www.geocities.com/vasargyr/alphabet.htm>

Δημιουργία αρχείου:20-9-2004.

Τελευταία ενημέρωση: 20-9-2004.

ΕΠΙΛΟΓΗ